

Гурбан союзна даржаванууд—Советскэ Ссюз, Америкын Хөлбоото Штадууд ба Великобританин хүтэлбэрилэгшэдэй Крымдэ болоһон Конференци

(Түгэхээ. Эвнинь 1-дэх ижурта).

цистка Германия эзэмдэгдэеэ сүлөөлэгдэн аравуудта, Европодохи освин урдань сателлнууд байһан гүрэнүүдэй аравуудта тэдгээрэй политическэ ба экономическэ гол шухала зорилгонуудад демократическэ ёһоор шийдхэгдэнь туһалха хэрэгтэй өөһэдн гөө гурбан Правительствын политикне сүлөөлэгдэн Европодо саг зуурын тогтоборигүй байһан саг соо өөһэд хоорондоо зүбшэжэ байхаар хэлсээбди гэжэ хамтадаа мэдүүлнэ.

Европодо гурим тогтоох ба үндэһэнэй экономическэ байдалыг шэнэжэн зохёох ябадал хадаа нацизм болон фашизмын мур сараа угы хэхэ ба өөһэдн гөө дураар шэлэжэ демократическэ эмхи зургсануудыг байгуулха арга байдал сүлөөлэгдэн аравуудта олгожо үгэхээр тааруулагдан бэсүүлхэ ёһотойбди. Өөһэдн гөө ажарууха Правительствынгаа формые хунган олохо бүх аравуудтай эрхэ тухай Атлантическа Хартиин гол бодолто шохилдуулагдан бүрн эрхэ ба эсэг захиргаагаа хэргээн ботгоохо ябадал хадаа агрессивнө нацистууд ү хүсэрхэлгээр тэрэ эрхэеэ хавагтаһан аравуудта хамтаалха ёһотой.

Сүлөөлэгдэн аравуудтай элэ эрхэнүүдээ бэсүүлжэ шатаха ушар байдалуудынь найжаруулхын тулал гурбан Правительство болбол европейгэ сүлөөлэгдэн ямарш ө гүрэндхи гү, али урдань Европодо освин сателлит байһан гүрэндхи аравуудтай хамтаалха ёһотой. Энэ Декларацие гаргала зуура гурбан даржава болбол энэ дараахагайхан ёһо ябуулгала Француука Республикын Саг Зуурын Правительство мантай нэгтэхэгдэн болохо гэжэ байһанаа мэдүүлнэ.

ной бүхы демократическэ тааһаа үргэнөөр түлөөлэгдэн ба арадай дура зоригто таараха Правительствоуудад сүлөөтэ хунгуули хэжэ, али болохо түргэнөөр тогтоохо уялгатай саг зуурын правительственча засагуудыг байгуулха ба а) хэрэгтэй болоһон газартань иичэ хунгуули үнэргэхэдэнь туһа дүхэм хүргэхэ.

Өөһэдн ашаг туһада сэхэ хабаадалсаха асуудалнуудтай үзэгдэхэ болоходонь тус гурбан Правительство болбол ондоо Нэгэдэмэл Нацануудтай ба Саг зуурын Правительстватай гү, али Европодохи ондоо Правительствануудтай консультаци хэхэ байһа.

Гурбан Правительствын һанамжаар европейскэ сүлөөлэгдэн ямарш ө гүрэндэ гү, али урдань Европодохи освин сателлит байһан алиш ө гүрэндэ гараһан ушар байдал дээрэһэе шухала болоод эрээ хадань эдэнэр болбол тус Декларациаар тогтоогдохон хамтынгаа харюусалгыг бэсүүлжэ шухала хэмжээнүүд тухай сэдлэри хоорондоо консультаци хэхэ байһа.

Бидэнэр Атлантическа Хартиин гол бодолто шүтэдэт байһанаа, Нэгэдэмэл Нацануудтай Декларацида үнэнсэхэ байһанаа, мүн ө найрамдал, аюулгүй байдал, эрхэ сүлөө болон хүн түрэлхитэнэй бүгэдэнитын амгалан тэнюу байдала зориулагтаһан уласхоорондын ёһо гүрний эрхын гол бодолто үндэһэнэй эб найрамдала дуратай бусад нацануудтай хамти брисаатай байхаар шийдэнги байһанаа дахин дабатал баталнабли.

Энэ Декларацие гаргала зуура гурбан даржава болбол энэ дараахагайхан ёһо ябуулгала Француука Республикын Саг Зуурын Правительство мантай нэгтэхэгдэн болохо гэжэ байһанаа мэдүүлнэ.

VI.

Польшо тухай

Бидэнэр Крымскэ Конференци дээрэ польскэ асуудал тушаахи арийдэеё шийдхэгээр суглаарабди. Бидэнэр польскэ асуудалай бүхы ушарыг зүбшэн хэлсээбди. Бидэнэр хүсэгэ, сүлөөтэ, бэс даанхай ба демократическэ Польшын тогтоод байхыг хараха нэгэ хүсэлтэй байһанаа дахин баталабди, тингэжэ хэлсээ хэрэгнэйгээ өсөстэ Национальна Нэгэдэмэл Шанэ Саг зуурын Польскэ Правительство гол даржавануудтай зүбшөө тоогон мэлэргэдэхээр эмхидхэгдэхэ ушар байдалнууд тухай бидэнэр хэлсэжэ таагацлабди.

Хэлсэжэ тааралдан зүйлнүүд имэ:

«Польшы Улаан Армиин бүрнүһэн сүлөөлөгдэй өсөстэ Польшодо шэнэ байдал гарга. Энэ байдал болбол Польшын бүрүн хүбине хаяхан сүлөөлхын урдань тээ байһандаа орхолоо үлэмжэ үргэн багатай Саг зуурын Польскэ Правительство байгуулхыг эрилтэ байһоно. Ушар имэ дээрэһээ мүнөө Польшодо ябуулгаа хэлжэ байһа Саг зуурын Правительство болбол үлэ Польшодохи

нацистка ба демократическэ партинууд хабааталсаха ба кандаадуудыг томилхо өрхөтэй байха ёһотой.

Дээрэ заагдан шэнгээр Национальна Нэгэдэмэл Польско Саг зуурын Правительствон ёһо ой гуримаар эмхидхэгдэд байхала Польшын мүнөөнэй Саг зуурын Правительствотай мүнөө үедэ дипломатическэ харилсаануудыг хэжэ байһан СССР-эй Правительство, Нэгэдэмэл Королевствын Правительство болон США-тай Правительство болбол Национальна Нэгэдэмэл Польско Саг зуурын шэнэ Правительстватай дипломатическэ харилсаануудыг тогтоожо, элһэн сайнчараа анхдан хууагалсаад төгөнэригнэгэ амидхэл дээрэһэ Польшодохи

байдалыг зохихо Правительствонууд мэдэн абажа байла байна.

Польшын зүүн хилэ болбол зарим районнуудараа Польшын туһада 5-һаа 8 километр хүртэр сухарилтататайгаар Берзоной лини худар гараха юм гэжэ гурбан Правительствын толгойнор тоолдоно. Польша болбол хойто ба баруун тээгээ нилээдгүй нэмэлтэ газар абаха ёһотой гэжэ гурбан Правительствын толгойнор мээрнэ. Эгэ нэмэлтын хэмжээ тухай Национальна Нэгэдэмэл Польско шэнэ Правительствын һанджа эохихо саг дээрэ асуугдан абаха байха, тэрэнэй үүүлээр Польшын баруун хилыг өсөлөт голорхойлох ябадал эб найрамдалай конференци хүртэр хойшогуулагдаха байха гэжэ тоолоно.

VII.

Югослави тухай

Хоорондоо хэһэн хэлсэгээ сагдары бэсүүлжэ, энэ хэлсэгнэйгээ үнлэхэ һуури дээрэ Саг зуурын Нэгэдэмэл Правительство байгуулхыг маршал Тито ба доктор Шубшич гэгшэдэ дуралгахыг шухала гэжэ бидэнэр мэлэргэбди.

Мүн тэршэлэн Югославскэ шэнэ правительство тогтоомсоороо удаахи мэдүүлгэ хэхэ гэжэ дуралгахыг шийдхэгдэб гэбэл:

1. Югославскэ Национальна Сүлөөлөлгын Антифашистскэ Вече болбол дайсантай нүхсэгжэ нэрэ

гутаагүй үүүлэй югославскэ Скупштин членүүдыг оролзуулжа үргэдхэгдэхэ байха ба, тингэжэ, Саг зуурын Парламент гэжэ нэрлэгдэхэ өмхи орган байгуулгала юм;

2. Национальна сүлөөлөлгын Антифашистскэ Вечын абаа хуули гаргалгын актүүд хожмо Учреждительнэ суглаагаа баталагдаха байха.

Мүн тэршэлэн бусад балканскэ асуудалнуудтай юрэнхы шэлжэлэ хэгдэн байха юм.

VIII.

Гадаада Хэрэгүүдэй Министруудэй зүблөөнүүд

Конференциин боложо байһан бүхы саг соо, Правительствын Толгойнор ба Гадаада Хэрэгүүдэй Министруудэй үдэр бүрн зүблөөнүүдээ гадна, үдэр бүхэндэ советнигүүлэйн хабааталгатайгаар Гадаада Хэрэгүүдэй гурбан Министруудэй тусгаар зүблөөнүүд боложо байгаа.

Эгэ зүблөөнүүд онсо тухатай байжа, Гадаада Хэрэгүүдэй гурбан Министруудэй хоорондоо холлоо консультаци хэхэ саг үргэлжын снһон байгуулагдаха

ёһотой гэжэ Конференци дээрэ хэлсэжэ таарһан байна. Имэ дээрэһэ Гадаада Хэрэгүүдэй Министрууд хэрэгтэй болхолорын хэлсэжэ, гурба гү, али дүрбэн нара тухай болбол гү даа, үүлзажа байха байна. Эгэ зүблөөнүүд гурбан столицата ээлжээр болохо юм, тинхэдэ түүрын шынэ зүблөөн хадаа аюулгүй байдалай уласхоогондын организади байгуулха Нэгэдэмэл Нацануудтай Конференциин үүүлээр Лондондо болохо ёһотой.

IX.

Дай ябуулхадашье, мүн эб найрамдал эмхидхэхэдэ хэрэгтэй нэгэдэл

Крымдэ болоһон бидэнэрэй зүблөөн болбол мүнөөнэй дайн байлдада Нэгэдэмэл Нацануудтай илаата туйлаха ябалалы арга бэшэ ба ажар хэжэггүй болгоһон тэрэ зорилго ябуулгануудайнгаа нэгэдэлыг өрөхөсө байһан амгалан тайван сагай үедэ хэбээрнэ үлэхэ ба хүсэгтэй болгохо гэһэн манай хамтын шийдэбрийн ба дахин баталаба. Энэ хадаа өөһэдн гөө аравуудтай урда, мүн тэршэлэн бүхэдэлхэй аравуудтай урда манай Правительствонуудтай гүйсдхэхэ вангин уялгань мүн байһантань биэнэр эмхидхэбди.

Манай гурбан оролзуулай хоорондохи ба эб найрамдала дуратай бүхы аравуудтай хоорондохи хани барилсан ба бэс бэс ойлголсохо ябалалай үргөжөлөөр ба урган бүхэжөөр лэ байгаа һанань хүн түрэлхитэнэй дээдэ

срмэлзэлгэ болохо бата бэхи ба үнэ улаан сагай эб найрамдал бэсүүлэгдэхэ байна. Энэнь, Атлантическа Хартиин доор хэлсэгдэнэй ёһор.—«Бүхы оролзуудтай бүхы хүнүүдэй һанан согоо аюулшыг, гасагдай дутагдашыг мэдэнгүйгээр ажалууха тинэ байдалыг хангаа ёһотой».

Энэ дайнтай илаата ба харилалган байгаа уласхоогондын организадиин тогтоого бол тинэ эб найрамдалай шухалын шухала ушар байдалуудыг ойрын жилүүдтэ би болгохо ябадала хүн түрэлхитэнэй бүхы түүхэ соо эгээ ехэ аргаболожыг олгон үгэнэ.

Улс ош ЧЕРЧИЛЬ Франлин Д. РУЗВЕЛЬТ И. СТАЛИН.

Залуу патриот ЖЭШЭЭТЭ АИ

Паровоз вагон захиродоодой хүлэр Ягодин тай цехтэ бүгэ өөрөө шулушуул хүдэлмэриг патриотуудтай жэшээтэ ажаллаһанай ашаар тусварь һарынгаз түсэб эршанартайгаар 102 үршгэбэ.

Бурят-Монголыг сагайнууд ба интервентнууд мөөлһонһөө хойшо 25 хадарта өбө амжалтанууд хаар зоригжон залуу шэд бга бэшэ амжалтуйлана. Пүхэр Н. Булаһан хүтэлбэрилэдэг залуушада тусгаар шалгаржа Бригадын түрүүшүүд мэдлэмришэд хүхэр В. А. Шахова гэгшэд даһнормонуудаа саг боллоходоо 300 процент хүргэгдэжэ болоб.

Энэ цехтэ һаяхан залуу хүдэлмэришэд нүхсэвкө слесарин мөргөжэ шудалжа, мүнөө тусгаарчирилжэ, ажалай үндэргуйлана. Мүн тэршэлэ Телеубеновай хүтэлбэлуушуулай бригада мунажалаа ябуулна.

Цехын комиссег хүхэр токарээр хүдэлмэришэ таллабарита нормодоо 210—220 процент дүнтүшуул хүхэр Захаровын, Корганова ба бусад һгйнаар ажаллана.

Нигэжэ залуу патриотай фронт дээрэ амжалтуйлажа, Баатар Улаан туһаламжа талаалһан үзүүлхын хойноһоо ф. п.

Чэмэлтэ түл абана

«Комсомола» колхозой соо магтаала ороло колхознигууд үбэлжэл бүрн олшоржо байна. Жэлэй үбэлжэлгэ болоһон үедэ үргэһэ оролодон ямааш Цыренжанова түл абанаһоо хайшалха үлүүдэн дүүргэжэ 10 ямаа, 8 килограмм номтэ түлбэри абаа. Ташаар хүхэр Цыренжановтай Гачартарилангай Комиссариатаар «социал хүтөөгажалай отличник» значегээр шагнагдан

Мүнөө хүхэр Цыренжанова түрүүдэ гад, Цээд эшэгдэжэ бүгэдэнь жэ байна

Тэршэлэн тус колхозтарва фермын хүхэр Цыренжанов гэгшын үдэг гүүрт нёдонһонһоо түрү ээргэгэ ябаа. Ээрэгшэ жэлэ нэгэшэ гүйгөөр ондо өргүүлэхэрөө мүнөө үбэлэй үтэнхэһөн биширхаше лаагүй байна. Бэлнээр газараар алуулжа, үбэлэрбилаха түһаа хүхэрпов нилээдгүй оролодо юм.

1944 он соо хүхэрпов бүлэвэртгөө хамажалта үдэр олоһон б

О. ГРИТ

Верховно Главнокомандалагшын

ПРИКАЗ

1-дэхи Украинска фронтын сэрэгүүдые командалагша

Армийн генерал ПЕТРОВТО

Фронтын штабай начальник

Лейтенант

КОРЖЕНЕВИЧТЭ

1-дэхи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд Карпатоло хада модотой газарай хүндэ хүшэр байтолгоёо хүгжүүлжэ, мүнөөдөр, февралын МОРАВСКАЯ ОСТРАВЫН оршондохы немец хамгаалгын газарай хүсэтэ түшэг тулгуурувкт, харгы замуудай томо узел болохо БУНЦЛАУ гэдэг городые үсэд шагга сохилтоор эзэлнэ.

БЕЛЬСКО городые эзэлэн абахын түлөө болоһон буудта генерал-полковник МОСКАЛЕНКО, полковник ГРЕЧКО, генерал-лейтенант ВОЛКОВ, генерал-лейтенант БАТЮНЯ, генерал-лейтенант БОНДАРЕВ, генерал-майор ШМЫГО, генерал-майор БУШЕВ, генерал-майор ЗАПОРОЖЧЕНКО, майор МЕЛЬНИКОВ, генерал-майор ГУСЕВ, майор ЕЛАСОВ, генерал-майор ВАСИЛЕВСКИЙ, майор МАТУСЕВИЧ, полковник БУШТРУК, полковник ТОМИЛОВСКИЙ, генерал-майор ИВАНОВ, полковник ВАСИЛЬЕВ, генерал-майор ПАРХОМЕНКО, полковник ХОМНЧ, генерал-майор БЕЖЕНКО, полковник ТЕТЕНКО, генерал-майор ДУДАРЕВ, майор ЧЕРНЫЙ гэгшэдэй сэрэгүүд, артиллерия генерал-лейтенант КАРИСФИЛЛИ, полковник ПИВОВ, полковник ДАВЫДОВ, полковник ЗАПОРОЖЧ, полковник СЕРГЕЕВ, артиллерийн генерал-майор БАЛАШОВ, полковник ШЕВЧЕНКО, полковник ШИВЧИНСКИЙ, полковник РАЕВ, полковник НИКИТИН подполковник ЗАЙКИН, майор УСАТЕНКО, подполковник ПЛАХУНОВ, майор МАРЗОВ, полковник ЦАРНОВСКИЙ, подполковник ПИКАШКИН, подполковник ДИБРОВ, подполковник БЕРНЛЕВ, подполковник ВЫСТРЕЛОВ, полковник ВОЗГОЛЬ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ЛОКОВ, полковник АЛЕКСАНДРОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор РАЙКИН, полковник ХОПКО, полковник АРТАНКИН, майор ВИТКОВСКИЙ, полковник ГАЕВ, подполковник ВАСИЛЬЕВ, майор КИРНОВ, полковник МОРУС, подполковник ПИВЕНКО, майор ШУРЫГИН, майор ФРОЛОВ артиллеристүүд; авиациян генерал-лейтенант КИДАНОВ, авиациян генерал-майор ИЗЮТОВ, генерал-майор КОТЕЛЬНИКОВ, авиациян генерал-майор ГОЛОВНЯ, полковник СЕМЕНОВ, майор ОБУХОВ, авиациян генерал-майор ЛАВРИН, авиациян генерал-майор УХОВ, полковник гэгшэдэй летчиүүд; инженерия сэрэгүүдэй генерал-майор КОЛЕЖНИКОВ, полковник ВОЛОДИН, артиллерийн сэрэгүүдэй генерал-майор ГОВОРОВ, полковник ХАЛИЗЕВ, полковник АСТАНОВ, полковник ПИВОВ, полковник НАУМОВ гэгшэдэй сапер-хөлөө-холбооний сэрэгүүдэй генерал-лейтенант НАТВЕЕВ, полковник ТАРУШИН, полковник ПИВОВ, полковник АРСЕНЬЕВ, гүрэнэй аюулгүйгаалха майор КОРОТКИН гэгшэдэй хөлөө-холбооний шалгаржа гараба.

Итажа туйлаһан илалты тэмдэглэхын түлөө БУНЦЛАУ городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдада үлэмжэ ехээр шалгарһан соединенинүүд бууды орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдөр, февралын 12-то, 21 части манай Эхэ оройной столица МОСКВА болбол БЕЛЬСКО городые эзэлэн абаһан 4-дэхи украинска фронтын шэн сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорин дүрбэн ехэ арбан хоёр дахин артиллерийн буудалга хөлөө-холбоонийгоо үмөнөөһө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Оноо һайн дайшалхы ябуулганууды хэһэнэй БЕЛЬСКО городые сүлөөлхын түлөө болоһон буудта хабадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгуулгудтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ оройной эрхэ сүлөө ба бээ даанхайн түлөө болоһон байлдаануудта ами бээ үгөһөн гөрөйнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ товилог!

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1 февралын 12. № 275

Москва, Кремль

Верховно

Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр И. В. СТАЛИНДА

Бурят-Монгол АССР-эй Мухаршэбэрэй аймагай Хараш бэрэй сельсоветтэй «Победитель» колхозой эрэгтэй эмэгтэй колхознигууд республикынтаа саалагвархесүүд ба интервентүүдтэ сүлөөлэгдэһэн 25 жэлэй ойе тэмдэглэхэ социалистическэ мурьсөөндэ орошоод, хабагай полеской хүдэлмэридэ бэлэхэл хэжэ тарилгын кондицида хүртэр хүсэдөөр үрлэ сэбэрлэе, хүдөө-ажалай багажа хэрэгсэлүүдые заһабарилла. Үбэлэй агро-ехническэ хэмжээ-ябуулгануудай комплексые үнэр шанартайгаар үнгэргэлтые һалар дүүргэхэ болоо, мүн тэрэшэлэн манай агуухэ ба инаг советскэ Эхэ оройной вэрэ түрэ, эрхэ сүлөө болон бээ даанхай байдалы хамгаалжа байһан Улаан Армидаа тапкүүд ба самолетуудые байгуулха ябалалта мүнгэн зөөри суглуулжа эхилэбди.

Хүндэтэ Носиф Виссарионович, Бурят-Монголой ажалһадые амаршалаһан Танай амаршалгаар зоригжовон би болбол немецко-фашистска бузар булайнууды өсөсөлэн илаха сагые ойртуулха хүсэл зоригтоо бусалган өөрынөө пөөсэлгөөһө инаг Улаан Армидаа эзбэглэгдэдэ 30.000 түхэриг оруулба.

Түрэл Носиф Виссарионович, Агуухэ советскэ Эсгэ орошоо жаргуулан эцүүр мэнгэ, уга наһа наһалан һуухыетнай Таида хүсэнэб.

Мухаршэбэрэй аймгай «Победитель» колхозой празенин түрүүлгш

Я. ЕРОФЕЕВ.

Бурят-Монгол АССР, Мухаршэбэр «Победитель» колхозой тү үү эгшэ нүхэр ЕРОФЕЕВ Яков Егоровичго

Улаан Арми түхай Танай амаршалай түлөө мийн амар мэнгэ ба Улаан Армиин баясхалан хүлээн абыт.

И. СТАЛИН.

Верховно Главнокомандалагшын

ПРИКАЗ

1-дэхи Украинска Фронтын сэрэгүүдые командалагша

Советскэ Союзай Маршал КОНЕВТО

Фронтын штабай начальник

Армийн генерал СОКОЛОВСКИДО

1-дэхи УКРАИНСКА фронтын сэрэгүүд ОДЕР мурэнөө баруугаар довтолгоёо хүгжүүлжэ мүнөөдөр, февралын 12-то, немецкэ Силезия харгы замуудай шухала узел, БОБЕР мурэн дээрэхин немецүүдэй хамгаалгын газарай хүсэтэ түшэг тулгуурийн пункт болохо БУНЦЛАУ гэдэг городые байлдаатайгаар эзэлэн абаба.

БУНЦЛАУ городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта генерал-полковник КОРОТКОВ, генерал-лейтенант АКИМОВ, генерал-майор КОЛОМИНОВ, генерал-майор САЗОНОВ, генерал-майор СМЕРНОВ, полковник ХИЛЬЧЕВСКИЙ гэгшэдэй сэрэгүүд; генерал-полковник РЫБАЛКО, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор ИВАНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор МИТРОФАНОВ, танкова сэрэгүүдэй генерал-майор БАХМЕТЬЕВ, полковник ДРАГУНСКИЙ, полковник ЧУГУНКОВ, полковник ЮРЧЕНКО, полковник ГОЛОВАЧЕВ, полковник ПОПОВ, полковник СУХОВАРОВ, полковник КУРИСТ, полковник АРХИПОВ, полковник БОГДАНОВ гэгшэдэй танкистнууд; артиллерийн генерал-майор НИКУЛИН, полковник НОВИЦКИЙ, полковник ЩЕГОЛИХИН, подполковник МАЛЮТИН, подполковник СЛИТИНСКИЙ, майор ШАВЛИНСКИЙ, майор СТОЛЕРОВ, майор КИРЬЯНОВ, майор БЫКОВ гэгшэдэй артиллеристүүд; полковник КАМЕНЧУК гэгшын сапернууд; полковник БОРИСОВ, подполковник РУДЕНКО гэгшэдэй хөлөө-холбооний шалгаржа гараба.

Итажа туйлаһан илалты тэмдэглэхын түлөө БУНЦЛАУ городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта үлэмжэ ехээр шалгарһан соединенинүүд ба частинууды орденуудаар шагнагдахаар табиха.

Мүнөөдөр, февралын 12-то, 23 части манай Эхэ оройной столица МОСКВА болбол БУНЦЛАУ городые эзэлэн абаһан 1-дэхи Украинска фронтын шэн габьяата сэрэгүүдтэ хоёр зуун хорин дүрбэн ехэ буугаар хорин дахин артиллерийн буудалга хэжэ Эхэ оройнойгоо үмөнөөһө салют-мэндэ хүргэхэ байна.

Оноо һайн дайшалхы ябуулганууды хэһэнэй түлөө БУНЦЛАУ городые эзэлэн абахын түлөө болоһон байлдаануудта хабадалсаһан Таанарай хүтэлжэ байгаа сэрэгүүдтэ БАЯСХАЛАН ХҮРГЭНЭБ.

Манай Эхэ оройной эрхэ сүлөө ба бээ даанхайн түлөө болоһон байлдаануудта ами бээ үгөһөн гөрөйнууд хэтэ мүнхэдөө алдаршаг!

Немецкэ булимтарагшад үхэжэ топплог!

Верховно Главнокомандалагша Советскэ Союзай Маршал И. СТАЛИН.

1945 оной февралын 12.

№ 276.

1-ДЭХИ ПРИБАЛТИЙСКА ФРОНТ. Искэ частини автоматчигүүд дайсаппе Балтидэ сва далайн эрьбөө сэбэрлэжэ байна. Л. Доренскийн фото. (ТАСС-эй фото хреник).

МАРТЫН
2-ТО

БУРЯТ-МОНГОЛЫЕ

сагаангвардеецүүд ба интервентүүднээ сүлөөлнэйлөө хойшо
25 жэлэй ой гүйсэхэнэ

Абаһан уялгаяа арюунаар дүүргэе!

Эхэ орон ба фронтдоо модо элбэгээр үгэжэ байна

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентүүднээ сүлөөлнэйлөө хойшо 25 жэлэй ойн урла тээхи социалистическэ мүрысөөн Хориин леспром-ходо үдэр ерэхэ бүри улам эршэмтэйгээр дэлгэржэ байна.

Тус социалистическэ мүрысөөндэ нүхэр Павл в начальни тай лесоучастогай коллективэхид эдибхитэйгээр оролсожо, январь харынгаа түсэб 200 процент дүүргэбэ. Энэ туйл нан амжилтаяа саашадаа улам арбидхажэ, февраль харын туршада түсэбнөө гадуур 2.000 кубометр модо үгэхэбди гэсэн тобишо уялга абажа, мүнөө мо-

дошод бодото хэрэг дээрээ бэелү, лжэ байнад.

Участогай тү үү нүхэд Бузина ба Нестерева гэгшэдэй бригаданууд үдэрэнгөө нормонуудыг үг үргэлжэ 180—200 процент хүртэр дүүргэнэ.

Ингэжэ тус участогай коллективэхид ВК (б)-гэй айком болон аймагай гүсэдхэхэ комитедэй дэмжуулгын Улаан туг абажа, республикынгаа алдартта оие ажалай амжалтаар угтахын хойчоһоо үгэр хүни үй тэмсэжэ яованад.

Ц. Цыремшилов.

Агрономуудай республиканска конференцидэ

Гектарай 300 пүүд шениисэ ургуулһан манай дүй дүршэл

Манай ефремовскэ звено 1944 ондо колхозойнгоо тарлан-ажалай бригадын дэргэдэ өмхидхэгдэһэн юм. Тийгэжэ хүдэлмэрээ эхилхэтээ хамта үндэр ургаса хуряаха түсэбөө жэх бүхэндэ өртөнхөө хойшо зөхөжө агротехническэ хэмжээ-ябуулануудыг хаһа болзор соонь үнгэрэгдэг байгабди. Звеногоороо даажэ абаһан үрбэнэй участогай газар өөһөднөө гөө сэг үргэлжын харюусалгада оруулжа, мори унаа болон зэр зэмсэгүүдыг тушаан абаһанбди. Звеногой член бүхэндэ даалгажа үгтэһэн тусхай хүдэлмэрануудэй дүүргэлтэ үргэлжэ шалгагдадаг байна.

Агротехникын эрилтые бодотроор бэелүүлжэ үндэр ургаса хуряахын тулада агрономтой үер бүри хөөрөлдөжэ тэрэнэй заабаринаа нургаа абадаг байгабди. Агрономой түрүүшын заабарине бэелүүлэн газарта шинг нойто эхээр шэнгээхэ хүдэлмэриг шууд хала анхаралаа табиһабди. Тийгэхэдэ саһа тогтоохо элдэб янзын халгата түхээрхэ, поли дээрэ мүльһэ зөөжэ энэ хүдэлмэри эхилэбди. Поли дээрэ мүльһэ зөөжэ гэшэ угаа елө удхаланартай. Таряалан дээрэ шэрэһэн мүльһөн үбэлтөө саһа бариха халгата боложо үгөөд хабарта хайлажа тарилгын газар үйлдэг байна юм. Гадна хабарай найрам хаажэ полиөө үбэлдэгбди. Поли тээшээ найрам ургалхуудын тулада пугаар ба гөрөөг һубаг канва малталаг байһабди. Газартаа шинг нойтынень найрам пугаарын тулада поли дээрэ тогтооһон убанай хатажа байха үедэ хабар эртэ нэгэ үдэ борнойлогбди.

Таряалангай газарай найрам муу шанартай олон онтоо байдаг тулада тарилгын урда тээхи өлүүрлэгэ онто ондоогоор ябуулхата байна. Бидэнэр зарим участогуудда хоёр дахин халадаг, зарь-

★
С. НИСЕЛЁВ, Занграйн аймгай, Тельм нэй нэрэмжитэ колхозой ефремовскэ звеной эленьовод.
★ ★ ★

мала 18—20 сантиметр гүнзэгтэйгээр нэгэ удаа халадаг байнабди. Хахалһанайнгаа һүүлээр газарай шинг нойтыг хурьһөндөн тогтоохын тулада заатагүй борнойлохо хэрэгтэй. Энэ халдаа борнойлгыг шийдхэһэн хүдэлмэри бөшэ туладань хахалһан газарта хүндэлэн зигзаг борнойгоор дахиад элдүүрилдэг байнабди.

Ургасын найраар гаралга шэмэтэй үтэгжүүлгэһээ болодог. Тиймөһөө тарихынгаа урда тээ болон ургажэ байха үедэнь үтэгжүүлгэ үнгэргэнэбди. Адуунай аргал гол үтэгжүүлгэ гэжэ тоолодог туладаа тэренинөө үбэлэй үелэ ноли дээрэ элбэгээр гаргажа ороолоод, хабартаа халаа аг байнабди. Шулуугаар халаһан аргалаа хахалһангаа урда тээ поли дээрэ жэгдхэһөөр тараадагбди. Тэршэлэн гектарай 4-һөө 10 центнер үнэһэ тараата зигзагаар борнойлдог байнабди.

Үрбээ үбэлөө сөбөрлөжэ бэлэдхэхэ гэшэ зайлашагүй шухала. Бидэнэр үрбээ сөбөрлөөт, томьёнь хоёр дахин илгатаг байнабди. Тийгээд ургала шапартынь өөһөлөө шалгадаг, мүн контрольно лаборатория шалгуулдагбди. Тарилгаа гансал яровизированна үрбөөр хэлэг байнабди. Нэгэ гектарта 1,8 центнер үрбээ 2,5 центнер хүртэр үрбэн халгалаг. Хүрэнгөө рядовой сеялжээр хэрээһэлүүлжэ халгатаг байнабди. Хайһан үрбэнэйнай гүнзэгын 8 сантиметр хүртэр байдаг.

Тариха үрбэнэй нормын өхөдүүлгэһөн дэрэһээ үдхөөр ургажэ эхилдэг. Тийгэхэдэ тусгаар хэлдхэн борнойлог борнойлог байнабди. Тэрэнэй ашаар газарай хүрбөнэй дээрхи хальһан

булардаг, буртаг үбэнг үгэ хэлдэг байна.

Ургасын өшын гаража байха үедэ түрүүшын нэмэлтэ тэжээл үгтэдэг. Энэнь 7—8 хонгой турша соо бэлэдхэгдэһэн хонингой шөбхэ хэрэглэхэ хэрэгтэй. Нэгэ гектарта 1,5 тонно наг шөбхэ, 13, 14 тонно уһантай хольсо газарай хүрбөндө хайдаг байнабди. Тэрэнэй һүүлээр гурба дүрбэн хоног үнгэрһэн хойно ургасын гарса хараа байса найжарһан байдаг.

Хоёрдох нэмэлтэ тэжээл болгон гектарай 3 центнер шубуунай аргал, 4 центнер үнэһэ үгэдэгбди. Энэ хүдэлмэри бүрхэг бороотой үлэртэ үнгэргэхэ хэрэгтэй. Тэрэгүй һаа ургаса дүрэдэг юм.

Тарилгынгаа хойноһоо үргэлжэ харууһалжа, буртаг үбэнэй гарахатай хамта, тэренинөө түүдэг байнабди.

Агротехническэ хэмжээ-ябуулануудыг нимээр үнгэргөнөһөнйгөө аша үрөөр манай звено урда жэлдэ гектарай 300 пүүд шениисэ, сагай уларихай муу байһан жэх 1944 ондо гектарай 170 пүүд овёс хурлажа абаһан байна.

Мүнөө бидэнэр хабарай тарилгада бэлэдхэлээ түлэг дунда ябуулжа байнабди. 75 гектарта саһа тогтоогдоо. Поли дээрэ 730 шарга наг шөбхэ шэрэгдэһэн, 20 центнер үнэһэн, 15 центнер шубуунай аргал сугдуулагдаһат байна. Тэршэлэн хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй заабарилга дүүрөө. Нютагай үтэгжүүлгэ сугдуулха хүдэлмэри үргэлжэлөөр.

Манай звеногой бүхы членүүд Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентүүднээ сүлөөлнэйлөө хойшо 25 жэлэй ойн үлэртэ бэлэг болгон тарилгата бэлэдхэлгэһэн бүхы хүдэлмэриг амжалтатайгаар дүүргэжэ, үндэр ургаса хуряахын түлөө өршөмтэйгээр тэмсэжэ байнад.

Эрхим хонишон Будаев

БНЧУРА. (Телефонсоор абтэбл). «НИМ» колхоз адуу малаар аймаг соогоо олоной нэгэндэ тоологдодог юм. Мүнөө бүхы ферме, гүүргнүүдэйнь хүдэлмэридэлһэнэд Бурят-Монголые сүлөөлнэйлөө хойшо 25 жэлэй ойн урла тээхи социалистическэ мүрысөөнтэ оролоод, түрүү һуурин түлөө тэмсэжэ байнад. Январин мүрысөөнэй дүнгөөр хонингой-товарна фермынхид хамагыг илажа гарла. Эдэнэр хони, ямаадаа тобир тарганаар үбэлжүүлжэ байхатаа хамта, шөнэ түлүүрээ хоролтоггүйгөөр тэмсэжэ байна.

12 хонишодой дундаа гаар алдаршаһан хонишон ОФ соогоо түрүүлэхэй шэлээр абаһан 108 хурь өнхөөр тэмсэжэ байна. Дундахы мүрысөөнэй һуури нүхэр Ялапова эхэй нүхэрэй хаража байһан бүгэдэ тобир тарганы хурьга абаад, нэгэһөө гүйгөөр үсэхэжэ байна.

Хони ямаадаа тобир тоондо оруулжа, шөнэ хоролтоггүйгөөр тэмсэжэ эдэнэр хүндэгтэйгөөр үүрчэ А. МАНУ

Курбын колхозууд юу хүлээнэ гэшэб?

Хабарай тарилгын эхилхэ халга дүтөлжэл байна. Гэбэшнэ, Курбын колхозууд бэлэдхэлэй хүдэлмэри бүри хангалга үйгөөр ябуулна. Агротехническэ хэмжээ-ябуулануудыг үнгэргэхэ болон хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдыг заабарилга түрүүдээ дүүргэхэ яагаашгүй байһан Курбын сомной бүхы колхозууд Занграй соогоо хамгай хойно шөгөгдөөр.

Багановичын нэрэмжэтэ колхоз (Түрүүлэгшэнь нүтер Шувалгин) тарилгата дан муу бэлэдхэлэй байна. Поли дээрэ саһа тогтоохо, наг шөбхэ шэрэхэ, үнэһэ, шубуунай аргал сугдуулха түс бүүлээ энэ колхоз халаһашыелүй байһаар. Мүн хүдөө ажалай машина зэмсэгүүдэй захбарилга эндэ хангалгагүй. Энэ оной аяар январин 20 хүртэр поли дээрэ нэгэһнөө шагга наг шөбхэ гаргагүй, пугаар бөшэ машина зэмсэгүүдэ захбарилга өхилээгүй байгаа.

Жэлдэ жэлдэ хүсэд үндэр ургаса хуряажа шалгалтгүй «Майн 1» колхоз урда жэлүүдэйнгөө

алдууе мүнөө халгата б. йа юм. Агротехническэ хэмжээ-ябуулга болон хүдөө-ажалай машина зэмсэгүүдэй захбарилга эндэ дүүрэхэ яагаашгүй хаар.

Тээд, хабарай тарилгата халгалгагүй бэлэдхэлтэй байһан колхозууд й хүдэлмэриг тууһуудай эйлүүлха халгата абаһагүй. Бригата, мүн колхозинигуудай дүрбэнэй социалистическэ мүрысөөнэй наар амхидхэгдэггүй болно.

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентүүднээ сүлөөлнэйлөө хойшо 25 жэлэй урла тээхи социалистическэ мүрысөөнтэ үгэжэ энэ нямэ элбэгтөөр жэ байһан Курбын колхозууд хүдэлмэриг шэдхөө өршөөр асуултагб? Тэршэлэн халгата хуряажа абаһа халгажа байһан Курбын колхозуудыг тэмсэжэ байдаг партизана, советскэ, партизангай органууд юу бэлэдхэб?

Б. ЦЫР

Бэлэдхэлээ һа наар ябуул

Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентүүднээ сүлөөлнэйлөө хойшо 25 жэлэй ойн урла тээхи мүрысөөнтэ илаһын түлөө Тарбалатин аймагай «Искра» колхозой членүүд тарилгада бэлэдхэлээ эршэмтэйгээр ябуулжа байна. Үбэлэй агротехническэ хэмжээ-ябуулга болон нютагай үтэгжүүлгэ бэлэдхэлгээр энэ колхоз аймаг соогоо түрүүлэнхэй. 800 гектарта саһа тогтооһон, огород болон тарилгын

газар дээрэ 2.700 шарга шөбхэ гартаһан байна. 178 шарга наг шөбхэ, 35 шубуунай аргал сугдуулга Хүдөө-ажалай машина гүүдэй захбарилга байһан ябуулагдана. 45 борной, 45 терга бэлэдхэлгээр бэлэдхэлгээр колхозинигууд бүгэдэ звеньевой ёһоор хүдэлмэриг

И. ФЕ

Агротехникын заабари дүүргэжэ байна

СОСНОВО-ОЗЕРСК. (Телефонсоор абтэбл). Бурят-Монголые сагаангвардеецүүд болон интервентүүднээ сүлөөлнэйлөө хойшо 25 жэлэй ойн урла тээхи социалистическэ мүрысөөнтэ дэлгэрлэн хэ хойшо Исингын сомоной Лениней нэрэмжэтэ колхозой комсомолцууд болон залуушууд агротехническэ хэмжээ-ябуулануудыг бодотроор бэелүүлэн, үндэр ургасын түлөө унаһан малгайгаз абаһагүйгээр тэмсэжэ байнад.

Ойн үлэртэй урда тээхи социалистическэ мүрысөөнтэ оролоһонд хойшо эндэхи комсомолцууд болон залуушууд тарта саһа тогтооһон, 178 шарга наг шөбхэ, 35 центнер үнэһэ, 2 центнер шубуунай аргал сугдуулга юм.

Баян барлам ургаса баатар Улаан Армияа элдэ хоолоор хангаһан Ярууныч түрүү нимээр тэмсэнэ.

Д.

Харюусалгата редактор Ц. Г. ГАМ